

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-301-2-70>

Вейке Ван, аспірант кафедри МККП ХДАДМ
(науковий керівник: кандидат історичних наук, доцент В. Тарасов)

Колір як зображальний принцип у художній мові китайського живопису: підходи та моделі репрезентації

Ключові слова: образотворче мистецтво Китаю, живопис Китаю, колір, зображальні принципи.

Weike Wang, PhD Student, KSADA
(academic mentor: Associate Professor Volodymyr Tarasov)

Color as an imagery principle in the artistic language of Chinese painting: approaches and models of representation

Abstract: In modern Chinese studies, the problem of color is a completely independent area, which is of universal importance for the analysis of the evolution of fine art. As a visual principle, the subject matter is considered within the framework of two approaches: 1) figurative and plastic, where the central place is occupied by tonal and color features in the context of the search for form and composition; 2) emotional and figurative, where the central place is occupied by the perception of color and the interpretation of the signs and symbols of the work.

Key words: Chinese fine art, Chinese painting, color, imagery principles.

Одним з актуальних питань, що перебуває сьогодні в центрі уваги китайських дослідників, є проблема художньої мови живопису. Зазначене питання має чимало напрямів вивчення, проте аналіз ролі кольору у системі сучасного образотворчого мистецтва, безумовно, домінує у фахових дослідженнях, про що свідчить зроблений нами історіографічний огляд. У сучасних китайських дослідженнях проблематика кольору становить цілком самостійну ділянку, яка для аналізу еволюції образотворчого мистецтва має універсальне значення. В якості зображального принципу зазначена тематика розглядається переважно у межах двох підходів: 1) образно-пластичного, який регламентує тоново-колірні відносини у контексті формальних рішень та композиційної пластичності твору; 2) емоційно-образного, що зосереджує увагу митців навколо питань спекулятивного сприйняття кольору та репрезентує тоново-колірні відносини як символічні референції. У межах обох підходів художня мова мистецтва має дуальну структуру, що формується завдяки взаємодії фізичних (матеріальних) властивостей твору із його символічною образністю та природною емотивністю. Роль кольору та, у більш широкому сенсі, тоново-колірних відносин (світло, світлотіні, контрасти плям, ритм кольорових мас тощо) розглядається китайськими вченими в обох аспектах.

Проаналізовані нами фахові статті Чжан Хунбін (张洪彬), Ван Імін (王一鸣), Чанг Цзекая (常杰凯), Ян Кун (杨坤), Є Цзілінь (叶紫琳) дозволяють стверджувати, що у межах першого підходу домінують три типові дослідницькі моделі, які сфокусовані на конкретному аспекті зображальної природи кольору: 1) виражально-образна модель характеризується здатністю кольору еволюціонувати та набувати образної актуальності в межах авторської предметно-стильової ідеї; 2) символічна модель зосереджує увагу художника на культурно-історичних посиланнях, які є знаковим простором художньої мови; у її межах як формальна, так і образна природа кольору репрезентує не самі об'єкти дійсності, а способи їхнього сприйняття; 3) декоративно-образна модель позиціонує проблематику кольору як, передусім, питання формоутворення, в межах чого прийнятним є застосування традиційних прийомів декорування, їхнє комбінування із художньо-стильовими новаціями олійної техніки.

У межах другого підходу, який представляють дослідження Лю Дунмей (刘冬梅), Лі Шаодан (李少聃), Пан Мінда (潘明达), Джеремі Лу (陆书豪) та інших вчених, нами виокремлені знаково-емотивна та семантично-емотивна моделі, спільне дослідницьке поле яких націлене на дослідження взаємозв'язку тоново-колірних рішень та емоційно-образної програми художніх творів.

Знаково-емотивна модель репрезентує колір як чинник авторського знакового простору. В її межах специфіка кольору як зображального засобу окреслюється дослідженням питань емотивного «розшифрування» творів, репрезентації художньо-образних змістів (знаків) картин, вивченням меж візуальної репрезентації кольору.

Семантично-емотивна модель є інструментом дослідження кольору як частини знаково-емоційної художньої мови, що регламентує конкретне значення естетичної сутності кольору (наприклад, червоне – символіка влади) у взаємодії із емотивними формальними виражальними засобами (наприклад, гострі кути – ознака руху і дії; плавні лінії – референції природності та витонченості тощо). У межах цієї моделі нематеріальність символічного представлення кольору в живописі посилюється за допомогою емоційної природи технік малювання.

